

תצפית גידול ליפידיום בערבה

מעין פלוס קטרון, אבי אושרוביץ, נאוה פיטשון, שלי הורדי, יניב בן פלאי - מו"פ ערבה תיכונה וצפונית
יאיר נשרי - לה"ד נגב, שה"מ משרד החקלאות ופיתוח הכפר

כתובת המחברת: maayank@arava.co.il

תקציר

הליפידיום (*Lepidium ruderales*) הינו צמח חד או דו שנתי ממשפחת המצליבים. מוצאו מאסיה ומזרח אירופה. צמח זה טופח לענף קישוט בעל תרמילים ירוקים. הצמח מסועף ובעל מספר ענפי צד. המוצר המשווק הינו גבעול ותפרחת בעלת נפח המשמש כפילר ומשתלב היטב בסידורי פרחים שונים. ליפידיום נבחן בערבה לראשונה בעונת 2015/16. חלקת הליפודיום (דנצינגר) נשתלה (15/10/15) בבית צמיחה בתחנת יאיר והחלה להיקטף לאחר 4 חודשי גידול, תקופה הנחשבת לארוכה יחסית לסל פרחי הקטיף בערבה. מספר הפרחים הקטופים לחלקה עלה עם העומד בתחום בין 20 ל-40 צמחים למטר. בנוסף, טיפולי הקיטום העלו את יבול הפרחים למטר לעומת החלקות בהן לא בוצע קיטום בשני עומדי השתילה הנמוכים. אורך הפרח לא הושפע מעומד השתילה אך הושפע מטיפולי הקיטום. בצמחים בהם לא נעשה קיטום התקבלו ענפים ארוכים יותר לעומת אלו שנקטמו. מאחר שיבול הפרחים עלה עם עומד השתילה ללא פגיעה באיכות הפרחים יש להמשיך ולבחון עומדי השתילה גבוהים יותר. בנוסף, יש להמשיך לבחון מועדי שתילה נוספים וטיפולי גייברלין מתאימים. נראה שיש גם מקום לבחינה של קיטום גבוה לעומת הקיטום הרגיל. מתוצאות התצפית בעונת גידול ראשונה של ליפידיום בערבה נראה כי איכות הפרחים הטובה ומספר הענפים הרב מלמדים שיש מקום להמשיך ולבחון גידול זה, שהוא בעל פוטנציאל שיווקי בעונת החורף.

מבוא

ליפידיום (*Lepidium ruderales*) הינו צמח חד או דו שנתי ממשפחת המצליבים. מוצאו באסיה ובמזרח אירופה. כינויו - Roadside pepperweed. בשנים האחרונות טופח צמח זה לענף קישוט ירוק בעל תרמילים לאורכו המשמש כפילר בסידורי פרחים רבים. בשווקים קיים מוצר שנקרא "עופרים" Green Bell, ענף קישוט זה טופח בארץ ע"י חברת מפה ומשווק בהצלחה רבה בארץ ובחול. ניתן לגדלו בשטח פתוח, מנהרה או בחממה. בערבה החלטנו לבחון בתחילה את הגידול של הליפידיום בחממה. השתילה מומלצת כאשר הטמפרטורה מתונה, במידה והטמפרטורה גבוהה יש לשתול תחת רשת צל. מכיוון שטרם גודל צמח זה בערבה בחנו עומדי שתילה וקיטומים.

תמונה 1 : ליפידיום

שיטות וחומרים

שתילי ליפידיום (משתלת דנצינגר) נשתלו (15/10/15) בתחנת יאיר בערבה. הגידול נעשה בבית צמיחה מחופה פוליאתילן. נבחנו עומדי שתילה של 20, 30 ו-40 שתילים למ"ר. בכל אחד מטיפולי העומד נקטמה מחצית מהערוגה.

בכל טיפול סומנו 4 חלקות קטיף בנות 1 מטר. קטיף החל ב 20/02/16. המדדים שנאספו: אורך, קוטר ומשקל גבעול, מספר ענפי צד ומספר פרחים למטר. לקראת סוף תקופת הגידול נתקף הגידול בקימחון בשל הסמיכות לסיום הגידול לא בוצע טיפול נגד הקימחון והחלקה נעקרה.

תוצאות ודיון

מספר הפרחים הקטופים לחלקה עלה עם העומד (טבלה 1). בנוסף, טיפולי הקיטום העלו את יבול הפרחים למטר לעומת החלקות בהן לא בוצע קיטום בשני עומדי השתילה הנמוכים.

אורך הפרח לא הושפע מעומד השתילה אך הושפע מטיפולי הקיטום. בצמחים בהם לא נעשה קיטום התקבלו ענפים ארוכים יותר לעומת אלו שנקטמו. משקל הענפים שהתקבל בכל הטיפולים היה גבוה בשל העובדה שלא פיצלנו לענפי משנה והתייחסנו לענף הראשי כולל ענפי הצד. לעומדי השתילה ולטיפולי הקיטום לא הייתה השפעה ברורה על קוטר הגבעול.

משך הגידול עד לקטיף היה כ-4 חודשים תקופה ממושכת לגידול חד שנתי. בפרק זמן זה התארכו גבעולי פריחה רבים לצד הגבעול המרכזי. ענפי צד אלו לא חושבו בנפרד ונספרו כחלק מהגבעול המרכזי כתוצאה מכך התקבל משקל ממוצע גבוה מדי לענף. בדיעבד, היה נכון יותר להתייחס לענפים אלו בנפרד. עם זאת, לא נראה שדרך ספירה זאת השפיעה באופן מיוחד על ההבדל בין הטיפולים מבחינת סה"כ יבול לטיפול וסה"כ משקל לטיפול.

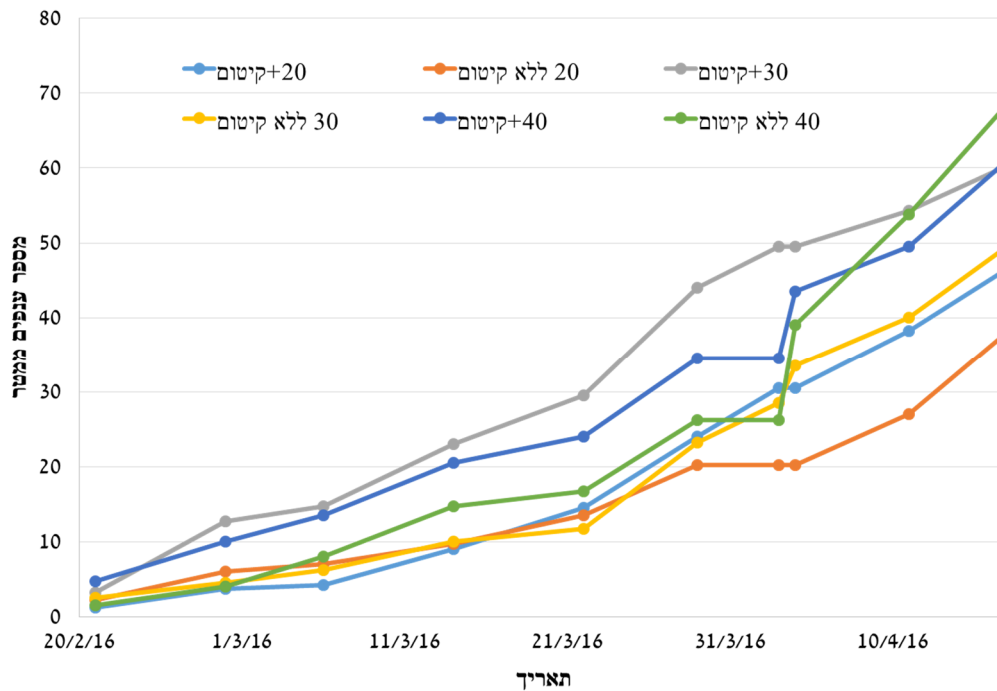
טבלה 1: יבול ואיכות ענפי ליפידיום בעומדים השונים

עומד	קיטום	מספר ענפים למטר	אורך (מטר)	משקל (ק"ג)	קוטר גבעול (מ"מ)	מספר ענפי צד
20	עם	46.5	1.01	0.11	4.12	8.02
	ללא	38	1.10	0.14	3.88	9.66
30	עם	60.25	1.01	0.09	2.64	7.39
	ללא	49.5	1.15	0.13	4.74	8.83
40	עם	61	1.06	0.10	3.39	7.28
	ללא	68	1.19	0.11	4.45	7.84

בחלקה התפתחו ענפים רבים (תמונה 2). מועד תחילת הקטיף לא הושפע מהטיפולים השונים ומהלך הקטיף מתחילתו היה רציף ללא גליות בכל הטיפולים (איור 1).

תמונה 2 : החלקה עם תחילת הקטיף

איור 1 : מספר פרחים מצטבר שנקטף בחלקות במהלך תקופת השיווק.

סיכום

מתוצאות התצפית בעונת גידול ראשונה של ליפידיום בערבה נראה כי האיכות אשר התקבלה ומספר הענפים הרב מלמדים שיש מקום להמשיך ולבחון גידול זה. מאחר שיבול הפרחים עלה עם עומד השתילה ללא פגיעה באיכות הפרחים יש להמשיך ולבחון עומדי השתילה גבוהים יותר. בנוסף, יש להמשיך לבחון מועדי שתילה נוספים וטיפול גיברלין מתאימים. נראה שיש גם מקום לבחינה של קיטום גבוה לעומת הקיטום הרגיל. אנו נמשיך בבחינת גידול זה עונה נוספת.

הבעת תודה

אנו מודים לקק"ל על תמיכתה במימון הניסוי.

Introduction of *Lepidium ruderale* at the Arava.

Maayan Plaves- Kitron, Nava Pitshon, Avi Usherovitz, Shelli Havardi, Yaniv Ben- Pili – Northern and Southern Arava R&D, Yair Nishri - The agricultural extension service (Sha'am), Ministry of Agriculture and Rural Development

Writer address: maayank@arava.co.il

Keywords: Cut flower